

30.7.2017

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר יואל סטריק	מר שרון אפק	מר אביגדור ליברמן
מפקד פיקוד צפון	הפרקליט הצבאי הראשי	שר הביטחון
בפקס: 04-6979030	בפקס: 03-5694526	בפקס: 03-6976711

שלום רב,

הנדון: הסרת המוצבים הצבאיים ושדות המוקשים במג'דל שמש

בשם מרכז אלמרסד לזכויות אדם בגולן ומרכז עדאלה, הרינו לפנות אליכם בבקשה לפעול לפינוי ולהסרת המוצבים הצבאיים הממוקמים בגבעת "בית אתל" וגבעת "אלריחאני" בכפר מג'דל שמש ולהסרת פינוי המיקוש הקיים בסביבתם ובסביבת הכפר, וזאת כדלקמן:

1. לאחר כיבוש רמת הגולן בשנת 1967, השתלט הצבא הישראלי על גבעת "אלריחאני" וגבעת "בית אתל" הנמצאים בתוך כפר מג'דל שמש והקים שם מוצבים צבאיים. המוצבים הצבאיים משתרעים על עשרות דונמים השייכים לתושבי הכפר מג'דל שמש והם מוקפים בבתי מגורים ואוכלוסייה אזרחית והכניסה והיציאה מהם נעשות דרך מעבר בין הבתים ומתוך מרכז הכפר.
2. במנותק מהשאלה אם המוצבים מאוישים או לא, עצם הימצאותם בקרבת הכפר מסכן את חייהם של תושבי הכפר שלא כדן. כמו כן, מדובר במוצבים אשר הוקמו על אדמות פרטיות השייכים לתושבי הכפר ואשר מזכותם לעשות שימוש בהן.
3. לא רק זו, אלא שמסביב למוצבים ובשטח הכפר קיימים שדות מוקשים נגד אדם. שדות אלה מהווים סכנה חמורה ביותר עבור תושבי הכפר, שכן הם אינם ניתנים לזיהוי ברור, הם נסחפים מחוץ לשדות המוקשים, במיוחד בעונת החורף, ומתקרבים לבתים ולמטעי הכפר וחלקם אף מתפוצצים בחום הכבד בעונת הקיץ. במהלך השנים טרגדיות רבות אירעו כתוצאה מהתפוצצות מוקשים ונהרגו ונפגעו תושבים, מרביתם ילדים.
4. נציין, כי מרכז אלמרסד פנה עוד בשנת 2013 לשר הביטחון דאז בעניין הסרת פינוי שדות המוקשים והמוצבים הצבאיים שבנדון. בתשובתו של משרד הביטחון מיום 9.4.2013, צוין כי בעוד שמוצב "גבעת אלריחאני" יועד לפינוי באותה שנה, מעמדו של המוצב "בית אתל" לא היה ידוע. נכון למועד כתיבת שורות אלה, שני המוצבים עדיין קיימים באזורים המוגדרים כאזורים צבאיים.
5. בשנת 2015, פנה מרכז אלמרסד לנציבות תלונות הציבור לאחר שלא התקבל מענה ממשרד הביטחון בעניין פינוי המוקשים במג'דל שמש. בתשובת הנציבות מיום 9.5.2015 צוין כי, מהצבא הישראלי נמסר ששדות המוקשים באזור המוצבים פונו על-ידי הרשות לפינוי מוקשים, וכי "בזמן הקרוב לאחר

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב. 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

שיושם הליך קבלת כל האישורים, יוסרו גם הגדרות סביב שדות אלו". בעניין פינוי המיקוש הנמצא בסביבת המוצב הנדון, שהיה מאויש, נמסר כי "תעלה דרישה דחופה בנושא".

** מצ"ב ההתכתבויות משנת 2013 ו-2015.

6. זאת ועוד, על אף הדיווחים של הרשות לפינוי מוקשים, לפיהם גבעת "בית אלתל" פונתה ממוקשים וכי היום השטח נקי ממוקשים ומיועד לשימושים אזרחיים, אולם, נכון לעת זו, ולפי עדויות התושבים, המוצב עדיין קיים, אף אם אינו מאוכלס, והמוקשים עדיין נמצאים בשטח ומסכנים את חייהם של התושבים.

איסור הצבת המוצב בקרב אוכלוסייה אזרחית וחובת הסרתו

7. כאמור, עצם הצבתם של המוצבים הצבאיים והמוקשים בקרבת הכפר ועל אדמותיו מסכנת את חייהם של התושבים ומהווה הפרה לחובה לפיה אין לפגוע או לסכן את האוכלוסייה האזרחית במקום, ומכאן החובה לפעול להסרתם מוקדם ככל האפשר.

8. זאת ועוד, בהיותה שטח כבוש, על פעולות ישראל ברמת הגולן חלים כללי המשפט הבינלאומי ההומניטארי. המשפט הבינלאומי ההומניטארי מטיל איסור על מדינת ישראל, כמעצמה כובשת, לנצל שטחים כבושים לצרכיה הפוליטיים. תקנה 43 לאמנת האג מתווה את השיקול המרכזי להפעלת סמכויותיו של הכוח הכובש והוא טובתה של האוכלוסייה המקומית בשטח הכבוש, ומחייבת שמירה על ביטחון התושבים בשטח הכבוש. תקנה 46 לאמנת האג מחייבת שמירה על חיי האוכלוסייה המקומית ועל קניינה הפרטי.

9. סעיף 58(ב) לפרוטוקול הראשון הנוסף לאמנות ג'נבה, המהווה חלק מהמשפט המנהגי, קובע החובה על המדינה להימנע "מלמקם מטרות צבאיות בתוך אזורים צפופי אוכלוסין או בסמוך להם". בית הדין הבינלאומי ליוגוסלביה לשעבר (ICTY) חזר והדגיש עקרון זה והיותו חלק מהמשפט המנהגי, בהחלטתו בעניין Dragomir Milošević משנת 2007, בה צוין:

"The parties to a conflict are under an obligation to ... avoid locating military objectives within or near densely-populated areas." (Prosecutor v. Dragomir Milosevic (Trial Judgment), IT-98-29/1T, International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), 12 December 2007, §949).

10. ובעניין Kupreškić משנת 2000, נקבע:

"The prescriptions of ... [Article 58 of the 1977 Additional Protocol I] (and of the corresponding customary rules) must be interpreted so as to construe as narrowly as possible the discretionary power to attack belligerents and, by the same token, so as to expand the protection accorded to civilians." (Prosecutor v. Kupreskic et al. (Trial Judgement), IT-95-16-T, International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), 14 January 2000, §525).

וראו גם:

Prosecutor v. Stanilav Galic (Trial Judgement and Opinion), IT-98-29-T, International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY), 5 December 2003, § 61.

11. בנוסף, סעיף 58(ג) לפרוטוקול הראשון, מורה על נקיטת אמצעי זהירות נדרשים לשם הגנה על האוכלוסייה האזרחית, כנגד סכנות הנובעות מפעילויות צבאיות. חובה זו נובעת גם מעקרון ההבחנה ועקרון המידתיות, אשר גם הם מהווים חלק מהמשפט המנהגי.

12. הדבר אף מהווה הפרה לסעיף 51 לפרוטוקול, שהינו חלק מהמשפט המנהגי, המחייב הגנה על האוכלוסייה האזרחית וקובע כי "האוכלוסייה האזרחית ואזרחים יחידים ייהנו מהגנה כללית מפני סכנות הנובעות מפעולות הצבאיות" וכי האוכלוסייה האזרחית לא יהיו מטרות להתקפה.

חובת פינוי כל המוקשים באזור

13. כאמור, על אף התחייבות הרשות להסרת כל המוקשים מהאזור והסרת הגדרות, עדיין קיימים באזור מוקשים המסכנים את חיי התושבים.

14. כידוע, ישראל הינה צד לאמנה הבינלאומית בדבר איסורים והגבלות על השימוש בכלי נשק קונבנציונליים מסוימים (Convention on Certain Conventional Weapons) ולשניים מהפרוטוקולים הנספחים לאמנה, ביניהם הפרוטוקול השני בדבר איסורים או הגבלות על השימוש במוקשים, ייצורם וסחר בהם, ומחייבת את השמדתם מהמחסנים ואת פינויים מהקרע (ראו סעיפים 3, 4 ו-5(b) לפרוטוקול השני לאמנה).

15. כמו כן, בהתאם לחוק לפינוי שדות מוקשים, התשע"א-2011, קיימת חובה לפינוי כל שדות המוקשים שאינם חיוניים לביטחון המדינה. מכוח חוק זה החלה לפעול הרשות לפינוי מוקשים גם בגולן, אך כאמור, בהתאם למידע המצוי בידינו, טרם הוכרזו השטחים בסביבת כפר מגידל שמש כנקיים ממוקשים.

לאור כל האמור לעיל, הנכם מתבקשים בזאת לפעול באופן מיידי, כדלקמן:

(א) הסרת המוצבים הצבאיים בגבעת "בית אלתל" וגבעת "אלריחאני" והחזרת השטחים לשימוש התושבים;

(ב) פינוי כל המוקשים ושדות המוקשים הנמצאים בסביבת המוצבים הצבאיים ומסביב לכפר מגידל שמש;

(ג) למסור לנו תכנית עבודה מפורטת, הכוללת לוח זמנים, להסרת המוצבים הצבאיים ופינוי כל שדות המוקשים באזור מגידל שמש.

לטיפולכם המיידי, נודה.

בכבוד רב,

כראמה אבו סאלח
מרכז אלמרסד

מונא חדאד, עו"ד
מרכז עדאלה